

Szerkesztői iroda:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj
vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hordva:
Egész évre 8.—
Félévre 4.—
Negyedévre 2.—

BAJAI FIGYELŐ

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
Bódog-tér.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy 3 hasábos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. fi-
zetendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár.
A nyilttér 1 petit sora 12 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Fölvívás előfizetésre.

E hó elejével lapunk fél éves pályafutást
töltött be. Megindultakor nagy nehézségekkel kel-
lett megküzdnie, melyek legyőzése szívós kitar-
tást, törlhetetlen célyt kívánt. Ma már a ne-
hézségek el vannak hártva, s szerénytelenség
nélkül mondhatjuk, — a mit nem minden
ujtság mondhat el magáról, — hogy a Bajai
Figyelő városunk közéletében számot tevő té-
nyező. A közönség kezdetül fogva kiváló tá-
mogatásában részesített, s reméljük, hogy azt
jövőben sem fogja tőlünk megvonni. Sőt biz-
tosak vagyunk, hogy méltányolni tudja azokat
a jelentékeny áldozatokat, melyekbe a lap ki-
litése kerül, s nem fogja rossz néven venni,
hogy a Bajai Figyelő előfizetési árát július 1-től
fogva negyedévenként 2 frtra emeljük fel. Mi
viszont biztosítjuk a közönséget, hogy teljes
erőnkkel igyekeznünk fogunk támogatását meg-
szolgálni.

A szerbek és a magyar nyelv.

Országszerte megkezdődtek azok a pót-tanfolyamok, melyeket a kormány a végből rendezett,
hogy az idegen ajkú néptanítóknak alkalmuk le-
gyen a magyar nyelvet megtanulni. Bajára is több
mint száz tanító jött Bácsból, Torontálból s az
egykorai katonai végvidék különböző helyeiről, a
kik mind abban a kellemetlen helyzetben vannak,
hogy magyar állampolgár létükre a magyar nyel-
vet nem beszélik. Hisszük, hogy komoly szándék-
kal jöttek, nem pedig kényszerítésből, sem azért,
hogy állami szubvenzió mellett egy kis kirándulás-
tegyenek. Ezt fölfelelünk annál kellemesebben esik
nekünk, mert a vidéki tanítók nagy része szerb, iva
déka e rokonszenves fajnak, mely néhány évtized
óta — elég sajnós, — nemcsak nagyon elidegene-

dett tőlünk, hanem sok részben ellenségünké
is vált.

Mi ennek a sajnós állapotnak az oka, azt
mindnyájan tudjuk. Nem okozta ezt valami „ma-
gyar tirannizmus,“ hisz a magyarnál aligha van
türelmesebb és jogtisztelőbb nép a világon; sem
valami kiegyenlíthetetlen faji ellentét, hisz hazánk
területén nincs nemzetiség, mely a magyar fajjal
annyi közös ethnografiai vonást tüntetne föl, mint
éppen a szerb. Hanem, igenis okozta osztrák izgatás
mely a két szabadságszerető fajt egymás által
akarta féken tartani, s erősítette újabb időben
Szerbia függetlenségét. A mi a „császár“ nevével
üzött osztrák visszaéléseket illeti, azokat bizonyára
szerb honfitársaink is kellő értékük szerint meg-
ismerték már; s azt hisszük, a józanabb rész ki-
ocsúdt abból az ábrándból is, melybe a Dunától
délre lakó szerb nép sikerei esetleg ringatták.
Magyarország ezeréves történelmi egységét meg-
fogja tudni őrizni ezután is, s a kik a Dunán
illetőleg a Száván innen laknak, azoknak le kell
mondaniuk arról a reményről, hogy valaha szerb
alattvalók lesznek.

A magyarországi szerbeknek is, csakúgy
mint bármely nemzetiségbelieknek, el kell fogad-
niuk az adva levő helyzetet, mely szerint Magyar-
ország, melyet magyar vér szerzett, melynek in-
téményeire a magyar gondolkodásmód nyoma
rá bélyegét, ezután is magyar állam fog maradni.
Az ő szereneségük is, nemcsak a miénk, ha a hely-
zet ily okos felismeréséhez hozzáadják azt a tö-
rekvést is, hogy jó hazafiak legyenek. Hazafiak
nemcsak szóval, hanem tettel is. Nem értünk mi
valami hőstetteket, hisz utóvégre is a hazára
nézve a leggyümölcsözőbb hazafiság az, mely ősz-
tönszerű, mely létezését nem értelmi miveletből
kiinduló akarati elhatározásnak, hanem érzésekből
folyó kényszerítésnek köszönheti. Ki merné azt ál-
litani, hogy ez a született hazafiság kizárólag a
magyarok tulajdona. Bizonyítvány más nemzetiség-
belieknél is működnek oly elemi ható erők, me-
lyek őket az országhoz kapcsolják, így p. o. a
szülőföldnek szeretete, a környezet megszokása stb.

De a más nemzetiségbeliek nagy része, fájdalom,
hijjával van egy hatalmas kapocsnak: nem érti a
haza nyelvét. Pedig a nyelv, ha nem is alkotja meg
kizárólag a nemzet individualitását, annak minden-
kor legfrappansabb kifejezője.

S éppen, mert tudjuk a nyelv e roppant fon-
tosságát, nem vesszük rossz néven más ajku hon-
fitársainktól, ha ők is ragaszkodnak ahhoz a nyelv-
hez, melyet őscik rájuk hagytak. De közös érde-
künk, az övék is, a miénk is, hogy a magyar
nyelv sehol az országban ne legyen idegen. Meg-
kívánja azt úgy az állam mint az egyesek érdeke.
Társaséleti és gazdasági érintkezéseinkben egy-
másra utalva, szükségünk van egy közös nyelvre,
melyen mindnyájan megérthessük egymást. Ezt a
szerepet jól-rosszul eddig a német nyelv töltötte
be; de bizonyítvány éppen a szerbek közt, a kik Bács-
nánban és Bácskában ügyis folyton történtek
a német nyelv javára, aligha fog akadni józanul gon-
dolkozó, a ki ezt az állapotot továbbra is feun-
óhajtani tartani. Magyarország utóvégre is ma-
gyar ország, s erről a minőségéről nem hogy le-
mondana, hanem utban van oda felé, hogy állami-
ságában teljesen függetlenülve, berendezésében
egészen nemzeti jellegű legyen föl. Ily körülmé-
nyek közt a magyarság, mint államalkotó elem,
nem mondhat le arról a jogáról, hogy a maga nyel-
vét az állam uralkodó nyelvévé tegye, s más ajku
honfitársainknak is, ha csak az állam összeomlá-
sáról s azzal magyar jellegének eltűnéséről nem
álmódoznak, be kell azt látniuk, hogy az e földön
élő népek közös nyelve csak a magyar lehet.

Üdvözöljük azért azokat a tanítókat, a kik
eljöttek, hogy a haza közös nyelvén oktatást
nyerjenek. Az a szép hivatás vár rájuk, hogy a
mit itt tanultak, azt tovább terjeszték a nép közt
s hozzájáruljanak a különböző nemzetiségek közti
testvéri kapcsolat megerősítéséhez. Igaz, hogy ez
az u. n. pót-tanfolyam csak hiányosan teljesíti fel-
adatát s legfőképpen némi alapot adhat, a melyen,
a ki haladni akar, a maga szorgalmából tovább ha-
lalhat; de hát szabad-e föltennünk azt, hogy
akadna tanító, bármely nemzetiségű, a ki üres for-

TÁRCZA.

Eltűnnek az évek...

Eltűnnek az évek, kihűlnek a szívek,
A lobogó lángnak csak hamva marad.
Míg titkon epedve sohajtod a rímek,
A lány megöregszik száz pánta alatt.
S ha végre sokára szivedre borulhat,
Oda a csókból a hajdani hő,
Fáradt öleléssé változja a multat,
Már csak nyugalom kell, nem szeretők.

Jöjj hát, szívem óles, menjünk el a paphoz.
Ne hagyjuk osonni a szép napokat.
Igy, szívem a szívem! Igy, ajkát ajkhoz!
Ne vond ki karomból, ne vond ki magad!
Nem viszlek ugyan majd ezíra batárral,
Nem lesz a lakásunk sok úri terem,
De lány nyoszolyánkat arany sugarával
Bereggi, ragyogja ifjú szerelem.

Az lesz csak a kéj, az lesz csak az élet,
A mennyei üdv ílyet nem ígér:
Még ifjú szívünknek álmai épek,
Még ifjú erünkben lobog a vér.
S ha kihűl a vér és tűnik az álom,
A hajdani üdvnek emléke marad,
Mely mint lehunyó nap az esteli tájon.
Vet alkonyatunkra lány sugarat.

S ha eljön az is majd, sok, sok idő múlva,
Mikor teteminkre sír földje terül,
Álszunk odalenn egymásra borulva,
Álmódva az élet üdvéiről.
S míg halakkal az emlékek, lebegve felettünk,
Álmunkon a mult rajzát szövö íté!
Nem megy feledésbe itt fönn se szereimünk:
Emlékeit őrzik hű unokák.

Inczédi László.

Két világrész határszélén.*)

Esti hét órakor a mecsetbe mentünk. Már messzről
látni a magas karensz minaretet, a hol a mollah a holddal
tárog, napjában ötször mondja el imáit. A mecset a mi
tisztelőnkre ki volt világítva és valamennyi ablakán át
kihatott a gyertyák fénye.

A mecset a konstantinápolyi mecsetek utazása:
körülköt a kupola falai faragványokkal vannak díszítve.
A mecsetnek márványfalai vannak, ezeken arany-betűk-
kel a korából vett idézetek olvashatók. — 1840-ben
építették, de nem helyezték bele kályhát. Pedig Orenburg-
ban a hévméző egészen más fokot mutat, mint Konstan-
tinápolyban s itt a mecsetben majd megfagy az ember s
a falak folyton izzadnak.

A mollah nagyon szívesen fogadott bennünket. Meg-
hívott bennünket lakásába is, mely csak néhány lépés-
nyire volt a mecsetől. Képzhető, hogy nagyon szívesen
fogadtuk meghívását.

Egy tágas négyszögű szalonba léptünk, melynek bu-
torzata pamagból, székekből, többféle utazó ládából, egy
modern tükörről és a vankosok egész gyűjteményéből ál-
lott teás edényekkel.

Készségesen ajánlkozott, hogy megmutatja háremét.
— „Hogyne mutatnám meg a csillag leányának és magas
barátjainak mindazt, mivel rendelkezem?“

Egy fehér függönyvel eltakart ajtót nyitott ki elő-
tünk és egy másik szobába vezetett. E szoba egész bu-
torzata vankosokból és egy nagyon magas, de egyszersmind
széles ágyból állott, mely a fal közelében állott. Az ágy
hasonlít a mi parasztágyainkhoz, de nincs ellátva füg-
gönyökkel.

Két szép nő üdvözölt bennünket, midőn beléptünk.
Szívesen nyújtottunk nekik kezet, valamint egy sokkal
idősebb asszonynak. Ez a mollah anyja volt.

Férjemnek a mollah kezével intett, hogy ne jöj-
jön be a szentélybe. De vagy nem értette meg a néma taglej-

*) Mutató az „Ujfalvy utazása Páristól Samar-
kandig“ című munkából, melyet irodalmi rovatunkban is ös-
mertünk. E tárcza közleményben a szerző Orenburgban
lett tapasztalásait beszéli el.

tést, vagy az utazónak mindent látni vágyó kiváncsisága
uralkodott rajta, — mert hisze-e Éva leányain kívül is
vannak kíváncsi lények — és belépett.

Megjelenése egész szinpadit jelenetet idézett elő. A
nők egyike elfutott; a másik gyorsan elfordult és kezével
eltakarta arcát. Ujfalvy maga is megjött a föltűt, a mit
cselekedett; sietett megfordulni és kimenni a szobából, a
mit a képzhető legnagyobb komolysággal tett meg.

Erre a másik nő is visszajött és mi a gyermekeket
néztük meg. Leontief asszony csakhamar magához édes-
gette őket.

A mollahnak egy lánykaja és egy fia volt. A nyolcz
éves lányka rendkívül szép teremtés. Fekete szemű tüz-
ben égtek, finom orra szépen áll arcához, melyen bus-
komor jelleg ömlik el. Prémekkel díszített hosszú ruhájá-
ban, aranypenzékkel összerakott nyaklánczával és nápo-
lyi módra készült fokótőjével idősebbnek látszott koránál.

A négy-öt éves kis fia ép oly csunya volt, a milyen
szép volt nénye.

A muzulmán elvek szerint tehát e családban a sors
mindent a legjobban rendezett el. A természet, mely a
férfi-nemtől megtagadta azt a szépséget, melylyel a nőket
gazdagon megajándékozta, nem tett egyebet, mint töle
telhetőleg jóvá tette a társadalmi szokások által teremtett
bosszantó egyenlőtleniséget. Ezt a megjegyzést magától
érthetőleg nem fennhangon tettem. Elégtelt láttam ab-
ban, hogy a fia ép oly csunya mint az apja, de ennek az
elégtételnek az apára nézve hízog módra adtam kifeje-
zést. Azt kívántam, teljes szívből a kis fiunak, hogy
oly kedves legyen, mint az apja, de kit atyjának nevez.

Visszatértünk a szalonba, a hol házigazdánk maga
szolgált teával és megkínált bennünket a saját házában
készült kalácsal, mely mézből és rizsből állott. Száritott
gyömolés egészítette ki a reggelit.

A szállodába érve kedves barátnőm és én szomorú
megjegyzéseket tettünk e szegény nők sorsára vonatkozó-
lag, kik e vidéken úgy élnek mint az állatok. Nem tanít-
ják őket semmiről, sohasem mennek ki az utcára, s leg-
főkébb a kis udvart ismerik, mely a házhoz tartozik. A szó
szoros értelmében be vannak zárva e három szobából ál-
ló lakásba, s ott semmi más foglalatosságuk ni es, min-
 hogy önmagukat csinostják férjeik számára.

malitásnak tekintené egy törvényszabta és hazafias kötelesség teljesítését? Nem, bizonyára a szerbek közt, a szerb tanítók közt is sokan vannak, akik belátják, hogy nekünk arra van szükségünk, hogy megértjük egymást. És akkor el fog tűnni közülünk a mesterségesen szított gyűlölködés és jó testvérek leszünk megint, mint a nagy Rákóczy idejében, mikor „fene hajdu” és „rettegetes rácz” együtt küzdött a haza függetlenségéért a német ellen.

A megyebeli községi tanítók egyesületének 12-ik közgyűlése.

E hó 4-én ünnepi élnökséget öltöttek a különben esedek Priglevicza-Szent-Iván község utcaizai; mert a megye minden irányából ide gyülekeztek a községi tanítók.

Az alispán — mint a megyei tanítótestület ez idő szerinti elnöke — a kir. tanfelügyelő kíséretében reggel 9 órakor érkezett meg. Első nap a bizottságok működésének napja levén, csak a választottak munkálkodtak.

A tulajdonképi közgyűlés a második napon volt. Schmausz Endre elnök rövid megnyitói beszédére Rauschenberger Adolf községi jegyző válaszolt.

I. Elnök ezután a jegyzőkönyv vezetésére Oláh Károly főjegyzőt (Szabadka) kéri föl s felszólítja a körök elnökeit jelentéseik felolvasására.

a) A zentai kör (elnöke Cseke Győző), négy ülést tartott a múlt évben, melyeken a következő tételek nyertek — a kivonatos tartalom után ítélve — sok oldalú és beható megvitatást: 1. Az iskola viszonzhatása a szülőknek. 2. Szorgalomidő a tanyákon. 3. A rajzitanítás fontossága. 4. A testi büntetés alkalmazhatósága. Ez utóbbi kérdésre nézve az ismert humánus kezelésmód ajánlatot ugyan, de azzal, hogy: miután az iskola nem javító intézet s így már a jó cselekedet érdekében se vállalkozhatik arra, hogy megvárja, míg egy vásott gyermeknek megjavulnia tetszik: ennél fogva provokáló esetekben a vessző, mint ultima ratio, alkalmazása megengedhető. Örvendés tudomásul vétetett ezen mintaszerű körnek alapos jelentése, azzal a szép hírrel együtt, hogy Zentán az iskolák központosítottak a beltéren, a külvárosokon és a tanyákon pedig megfelelő számú egyes osztályok fognak ez évben építés alá vétetni, valamint a 3-ik óvó felállítására is elhatározott dolog.

Zenta városnak a népnevelés iránti áldozatkészsége előtt mi is szívesen emelünk kalapot s kívánjuk, hogy az ott surlódó sok ambíció mind ezen a téren iparkodjék egymást tüllezítésként, sikerben és jó akaratban egyaránt!

b) A szabadkai kör (elnöke Paller György, képezdei tanár) jelentése szomorú és megható volt, mert ott a duló ragályos vészek miatt az iskolák csak 4 hónapig voltak nyitva. Tartott 4 gyűlést, melyeken 4 írásbeli, 1 szóbeli, 2 gyakorlati előadást tartott. Ezek közül a fontosabbak voltak: 1) A szülőkre hatékony kérések; 2) a hanyag tanuló szerkesztési módjai; 3) a kézimunka tanításról.

A kör 39 tagja az Eötvös alapba fizető tagul belépett, mi lelkesedése példászerű voltánál fogva is örvendés tudomásul vétetett.

c) A csaljás kör számos derék jóra való tag képviselte, de az elnök Jankócs István, szerb-esoroghi tanító, annyira eléledkezett magáról, hogy se helyettesít vagy megbízottat, se semmi jelentést nem küldött be.

A közgyűlés felháborodva ütközött meg ezen illetet és törvényt lábbal tapodó eljárásán s az elnököt jegyzőkönyvi rosszallással ítélte.

Ezer szertünk az egyesület részéről elég; de mert egy közbizalmi férfi megbízói iránt is tisztelettel tartozik, azért elvárjuk a csajkás járás kifogástalan belátásu tanítóitól, hogy ezen közvetlen rajtuk, illetőleg az ő bizalmukból működő emberen szintén elégedett legyenek az által, hogy ha elég szemérmes nem volna ezen nem neki való tisztelet rögtön önkényt lemondani: mutassák meg neki, hogy a maguk jó hírnevét az ő szépségeért ily esztelenül nem veszítik.

Mindkét nő együtt abban a nagy ágyban, melyről elbűsült, uruk és parancsolójuk a mellette levő szobában alszik; ő akkor látogatják meg, ha kívánja.

A muzulmán nők itt is tizenegy-tizenkét éves korukban mennek férjhez, ha ugyan szabad házasságnak nevezik azt, midőn a férfi megvásárolja feleségül azt, a kit sohasem látott, ép úgy mintha valamely vak ember vásárolna egy házi állatot.

A molla kis leánykáját is ily szerepre nevelték és ha férjmenő ki őt látni kívánta, nem lett volna idegen, bizonyára nem mutatták volna meg neki, mert a lányka már nagyon előrehaladt korban! . . .

Valóban meglepett az a buskomor vonás, mely arczán látható volt. Mily ritka a szomorúság ily korban, midőn a természet még mindenre mosolyog és midőn a mosoly oly gyorsan felszárítja a könnyeket.

De ez nem volt utolsó látogatásunk a mecsetben. Másnap férjemenő megjelentünk az isteni tiszteleten. En voltam, azt hiszem az egyedül nő, ki részt vett a mecsetbeli isteni tiszteleten, mert a benszülött nők ebből ki vannak rekesztve. Az egyház ép úgy el van vágyva előlük, mint a társadalmi élet; az ép úgy mint a föld visszautasítani látszik őket.

Az igazhívók a mecset előcsarnokában hagyják pucsaikat, melyeket cipőik felett viselnek. Kétszer leborulnak s megcsókolják a padozatot; azután térdelve vagy ülve maradnak, a nélkül, hogy valamelyikük levénne turbanját. Minden jó muzulmán megtartja a szokást. Csak egyik csucsát oldják meg, mely lefelé lóg.

Magáról a szertartásról nincs mit mondanom. Egyetlen részlet sem kötötte le figyelmemet, hacsak fel nem emlitem, hogy láttam egy arany himzésű óriási csucsos főveget, melyet egy kirgiz viselt, ki az orosz hadseregben szolgált.

Alig végződött az istentisztelet, a templomfelügyelő a minarethez vezetett bennünket. Elég rossz és meredek lépcsőn mentünk felfelé, de a látvány, mely szemünk elé tárult, kárpótolt a fáradságért.

Lábaink alatt Orenburg terült el; az egyik oldalon Ázsia láttuk a háttérben óriási sivataggal; a másikon Európát, melynek vasutvonala szinte vaspántokkal látszik összekapcsolni a nyugatot a kelet nyugalmas vidékeivel.

san többé kompromittálni neki időt és alkalmat nem adnak.

d) A bajai kör (elnöke dr. Bartsch Samu, képezdei igazgató) első gyermekét éli, mert csak április 26-án alakult meg. A kör ezen rövid idő alatt is élénk szellemi mozgékonyt tanúsított, névszerint „Az egészségügy a népiskolákban” Nágel Sándortól, „Az Eötvös alap és tanítói árvaház” dr. Bartsch Samutól; majd „A 6 osztályú osztatlan népiskola tanrendje” Bocskay Kristóftól; végül „A földrajzi tankönyvek és mappák egyeztetése” Stekler Samutól című tanulmányos értekezéseket tartotta.

Elnök sajnálatát fejezi ki, hogy a vallásfelekezeti féltékenység és tanügyi közömbösség ennél tágabb teret eddig nekik nem engedett.

e) Az apatini kör (elnöke Weigand János apatini felsőbbnépiskolai tanító) jelenti, hogy ez idén Bezdánban tartották meg összes üléseit, hol is Dörner Jakab a természetrajz oktatásáról értekezett, helyesen és bőven ugyan, de a nélkül, hogy a kedélyre hatási momentumokat kiszákmányolta volna.

Resch Miklós a siketnémák oktatásáról oly megkapó sikerrel értekezett, hogy jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott neki, Hadanic Gyula a számtan tanítás módszerét adta elő.

Ezen kör elnöki jelentések helyes tudomásul vétettek.

II. Lebak zentai tanító felolvasta a pénztári jelentést, mely szerint az egyesület bevétele 139 ft 82 kr, kiadása 20 ft 51 kr volt; kezelés alatt maradt 110 ft 31 kr. Tudomásul vétetett.

III. A kitűzött tételekre beérkezett számos mű közül a bírálóbizottság felolvasdónak találta, és pedig az első tételre, mely így szól: Lehet-e már a népiskola által hatni a házi- és kézműipar előmenetelének munka emelésére s ha igen, mily eljárás követendő és mely tantárgyakra fordítandó a figyelem? Treer János Priglevicza szentiváni tanító munkálatait.

Kiváló figyelmet és feszült közérdeklődést keltett a napirend 2. számú tétele: „Mi okozza a hanyag iskolázást a fennálló ellenőrző rendszabályokkal szemben és minő újabb intézkedések volnának szükségesek annak megszüntetésére?” Ezt Karl József és Dörner Jakab dicséretesen fejtették meg. A bíráló választmány azonban, a kérdés fontosságára tekintettel, még több dolgot felolvasását is ajánlotta, a mi meg is történt.

IV. Nágel Sándor, bajai képezdei tanár, talpraesett és a késő déli idő dacára feszült figyelemmel hallgatott előadást tartott ily címen: Az egészségügy a népiskolában. A tétel oly osztatlan tetszésben részesült, hogy az országos gyűlés elé terjesztetni határozottak.

Ezután 2 órakor társas ebéd következett, mely alatt az elnök Magyarország vallás- közoktatásügyi miniszterére, Czirfusz tanfelügyelőre az elnökre, az elnöki szives vendéglátó községi elöljárókra, az egyik elöljáró az elnökre, Harsányi zentai tanító Czirfuszra emelt poharat.

Délután 4 órakor folytatott az ülés.

V. Dr. Bartsch Samu az Eötvös alap s Tanítói árvaház neves czélját lelkes beszédben fejtegeti s tényleges támogatásra buzdít. „A 6 oszt. osztatlan népiskola terve” cz. művet kizárólag e célra 20 kr-ával árba bocsátja; elkelt nyomban vagy 120 példány. Együttal a támogatás módja iránt is indítványt tesz, névszerint azt: fejezze ki az egyesület azon óhaját, hogy az Eötvös alapot az orsz. képv. gyűlés 15-ös bizottsága kezelje.

A szabadkai tanítók azon nézetben állapodtak meg, hogy miután az Eötvös alapot az egyetemes tanító gyűlés kezelte gyűjteni, azért várássék meg ennek összehívása s ennek, mint egyetlen kivított kezelenek adassék az át.

Czirfusz Ferencz tekintve, hogy egyetemes tanítógyűlés összehívására kiltás ez idő szerint egyhamarjában nincsen, ajánlja az indítványnak minden további nélküli elfogadását.

Nágel Sándor hozzájárul ehhez avval, hogy az egyet. gyűlés, 10.000 tanítót 10 ft költséggel számítra, kerülne 100.000 firtunkba; ha az indítványt elfogadjuk, ez megmarad tiszta haszonnak.

Elnök szavazásra bocsátván a kérdést, a nagy többség az indítványt elfogadja.

Nagy köszönettel tartozunk a templomfelügyelőnek, ki ily nagy élvezetben részesített bennünket; de halánkat kellett kifejezünk egy tatár származásu muzulmánnak is, Bekesurinnak, ki tudós orientalista hírében áll. Egy élvezetes szerenádot rendezett tiszteletünkre a helyi szokás szerint.

Egy vak baskirt hozott lakásunkra, ki nádból készült fuvolát tartott kezében; a hangszer hatvan-nyolcvan centiméter hosszúságú volt. E sajátos zeneszerzés hangszereiből édesbűs nemzeti dalokból játszott előtünk, melyek dallamában nem nagy a változatosság, de a ritmus eléggé behellegző. Különösen az egyik dallam tűnt fel, temetőszomorúsága miatt. Nem tudtam eléggé csodálni ennek a vak embernek ügyességét, a ki egy náddaraból oly lágy hangokat tudott elővarázsolni, mint-ha fuvola lett volna valamely művész kezében.

Midőn elvégezte játékát, Ujalvy egy rubellát ajánlkozta meg. A vak zenesz. elfogadta a rubelt, megtapogatta és egyik csizmájába csuszította. — Még ilyen pénztárczát soha nem láttam. Hangszereit is gondosan elrejtette egy kínai csernyőalakú toszakba és két kiserőjével együtt eltávozott. Ez utóbbiak szintén baskirok voltak, mint ő, öregek, mint ő; de sokkal kevésbé szép jellege volt arczuknak.

Hosszasban társalogtunk Bekesurinnal, ki e közben megmutatta, hogy mily széleskörű európai műveltséggel bír. Meghitt bennünket, hogy látogassuk meg őt, s mi e meghívásnak annál szivesebben engedünk, mert meg akartunk nézni egy oly lakást is, melyben az izlam, tatár és európai elemek, dacára ellentétességüknek, kétségtelenül sajátos összhangban vegyülhettek össze.

Másnap délelőn látogattuk meg Bekesurint, ki a lehető legzívelyebben fogadott és nejét is bemutatta. Bekesurin asszony arca nem volt elfütyölözva s így láttuk jellegetes vonásait. Bő ruhát viselt könnyű puha gyapjuszövetből, sajátos ujjakkal; a ruhát prémes tunika borította. Feje csipkekendővel volt bekötve.

Salonjának butorzata európai izlésre mutatott. Volt benne egy zongora és egy egészen új találmányú hangszer.

Nem-e a vasut butorozta be így e tatár szalont? Ez a hatalmas bűvész mely teremt ott, a hol áthalad?

VI. Bocskay Kristóf gyakorló iskolai tanító bemutatja azon tan., vezérkönyvek és iskolai felszerelvényekről összeállított jegyzéket, melyeknek rendesen felszerelt népiskolából hiányozniok nem szabad.

A tanulmányos jegyzék tudomásul vétetett, azzal, hogy litografia útján közforgalomba hozandó lésson.

VII. Az egyesület alapszabályai véglegesen megállapítottak.

VIII. Az országos képviselői gyűlésre: a hazai iskolázatásról s az isk. egészségügyről szóló tételek tüzetek ki.

IX. A bejelentett indítványok közül kiváló, osztatlan lelkesedéssel fogadtatott el az, melyben Czirfusz kir. tanfelügyelőnek az ismeretes áramlatokkal szemben bizalom s közbecsülés szavaztatott.

A tanítói segélyegyletnek szőnyegen forgó kérdésével szemben beható vita után abban történt megállapodás, hogy miután az alapsz. szerint az egyesület a központi főtisztviselőkből álló állandó választmányával bírand: a kérdés érdemleges eldöntése végett oda tétessék át. Ez azonban ne gátolja a köröket abban, bármit határozná is, hogy saját körükben a viszonyok szerint intézkedjenek.

X. A jövő közgyűlés helyéül Ujvidék városa tüzetett ki.

Végül elnök megköszönve a buzgó részvételt és kitartást s Isten áldását kívánva a tanító hazafias működésére, tőlük érdekeny szavakban bucsuzott el.

A szabadkai kiállítás.

A bácskódorhgye gazdasági egyesület kiállítási bizottsága a következők közlésére kért fel bennünket:

A gazd. egyesület Szabadkán a f. évben szeptember hó 23-ikától 27-ig terjedő terménykiállítást és terményvásárt rendez, s e helyen is felhívjuk a t. közönséget, hogy abban minél nagyobb számban vegyen részt, mert ez által megyebeli terményeinket tágasabb körben ismertethetjük, s alkalom kínálkozik arra, hogy a különféle terményeket mindjárt el is adhassuk. Ilyen alkalom megynékben még nem rendeztetett, első lesz a szabadkai terményvásár. Ugyanis ez főleg abból álland, hogy minden kiállított tárgy (gyap, gabona, takarmánymag, kender gyümölcs, bor stb) egyáltalán mustrául szolgál, és minden kiállító kap egy táblácskát, a melyre felírja, hogy a mustra szerint mennyi keszlettel bír, mily áron adja el azt, stb.

E legjobb és legszebb termények kiállításában is reszesülök, és pedig kiállítás több van előirányozva, külön a termények fajai szerint; ugymint: a buzafelekre külön 3 díj; zabra, árpára, tengerire stb. külön 3 díj; haszonszóla a takarmánymagvagnál, valamint a kereskedelmi növényeknél, a bóraknál stb.

Annak meghatározása, hogy minden fajnál mind a 3 díj kiadások-e, természetesen attól fog függni, hogy egyféle gabonából lesz-e több is kiállítva, hogy a viszonylagosan legjobb kaphassa az első díjat, és így tovább.

Hogy mit lehet kiállítani, felhozunk néhány példát, ugymint

Kiállítani lehet: buza, rozs, árpa, zab, tengeri stb. gabonafeleket; — repec, e, köles, dohány, lencse, mák, stb. Különféle magvakat sőt magát a növényt is a kereskedelmi növények és konyhakertészet köréből; — továbbá: kender, len, muhar, lóhermag, búkköny stb. terményeket és magvakat a takarmányozás és ipari czelokra termelt növények köréből; — különféle gyümölcsöket és zöldségeket, mindenféle borokat, szeszt és ecetet; — és a háztartásban előforduló sokféle czikkeket, például: befőtteket, szörpöt, sajtot, turót, száritott tésztafeleket stb.

Végül mindennemű méhészeti terményeket, kaptárosan a mézet, viaszot, kaptár szerkezeteket stb.

Mennyit kell kiállítani? Erre nézve szolgáljon irányadóul, hogy kiállítani szükséges legalább: a gabonaművekből 2 kiló (zacskóban vagy üvegtartóban) és minden gaqaféléhez mintegy 1/4—1/2 kiló súlyú kalászcsokor is küldendő; — a tengeriből 20—25 csöt; — kerti termény-magvakból 1/4 kiüt; — kereskedelmi növényekből elegendő 25 kiló; — takarmánymagvakból 2 kiló; — gyümölcs minden

Bekesurin asszony, fájdalom, nem beszélt francziául. Minthogy én nem tudtam oroszul és még kevésbé tatárral, a társalgás nem épen volt élénk és mindössze arra szorított, hogy néhány fényképet nézzünk meg. Fiaimnak arczképét mutatta, kik az orosz hadseregben szolgálnak, továbbá Taskend és környékének néhány tájképét.

Rövid idő múlva két fiatal leány jött a szalonba; ezek Bekesurin leányai voltak. Körülbelül olyforma ruhát viseltek, mint anyjuk; de fejük nem volt befűdve és hajukat hosszú fonatokban viselték, melyek ruhájuk alatt tüntek el.

Európai módra nevelték őket, és még a kormányzó táncvizgalmaira is elmenek, sőt tánczolniak is, de soha kivágott ruhában nem jelennek meg. Ez a muzulmán erkölcsökkel már semmiképen sem volna összeegyeztethető.

Nevelésük kitünő; még zongoráznak is. Oly kedvesek voltak, hogy szinte kívántam, hogy a keresztények és muzulmánok között nagyobb rokonszeny és összeköttetés létesülne. Megöleltem a nőket és melegen megszorítottam Mohamed egyik hű tanítványának, az öreg Bekesurinnak kezét.

Azt óhajtottam, hogy az anya és leányok látogassanak meg a szállodában; de Bekesurin ezt nem engedte meg. Neje sohasem megy ki a házból.

E tialom ismét az ázsiai jelleg egyik sajátosságára mutatott, mely a nőt semmibe sem veszi. Kérdez meg bármely tatárt, vajjon gazdag-e és ezt fogja felelni:

— Kétségtelenül; van hat lovan, öt tehenem és három feleségem.

A nő helyzete a keleten valóban sajnálatra méltó. A polygamia arra kárhoztatja, hogy ne legyen egyéb a férfi élvezetének egyik eszköze és ezért alig becsülik annyira mint akár egy lovat.

Nem értem, hogy a nyugatiak miért csodálkoznak e népek műveltségére és barbársága fölött? Miként is lehetne ez másképen?

A gyermek, a ki születésétől kezdve a megtestesült gyengeséget és gyámoltalanságot látja a nőben, míg másrészt csak a férfiban látja a hatalmat és erőt, lassanként hozzászokik a nőt alsóbbrendű lénynek tartani. Ez a nevelési rendszer csak öregíti a férfiban a természet hajlamait s előmozdítja a vadsgót és durvaságot.

Hírek.

fajából legalább 3 db. — zöldegekből: 2 egy-egy literes palack; pálinka, borszesz és eczeiből egy liter; — háztartási cikkek: befőttek-szörpökből egy-egy üveggel, egyebekből 1—2 kiló. Méhészeti termények, egészen külön osztályban, tetszés szerinti mennyiségben.

A bírálót a kiállítóknak e helyen is tudomására hozzuk, hogy a bírálók (jury) milyen tulajdonságokat fognak figyelembe venni. Ugymint

A gabnaféléknél: a faj, súly, szín tapintat, összehasonlítás a kalász és mag között. A gabbaneműt kiállító azonban csak akkor tarthat igényt kitüntetésre, ha a kiállított gabbaneműből legalább 10 métermáza van tartalék készletben. Továbbá a bíráltnál figyelembe jönnek: tengeriútlól főleg a csövek nagysága, benőtsége, a szemek alakulása, érési ideje, faja és színe; konyhakerti növényeknél faj, súly, és magtisztaság; a gyök- és gumós növényeknél: a nagyság, íz, súly, faj, és szín; — gyümölcsök: a faj, nagyság, zamat, külső kinézet, elállási kor és kiviteli képesség; — zöldegeknél: a faj, nagyság és zamat; — boroknál: a kor, zamat, szín; szeszekenél szeszartalom % -ka s a tömeg hamisítatlan volta. A háztartási csoport bírálói elveit, később a megalakulandó jury fogja megállapítani. Hasonlóan a méhészeti kiállításnál, mivel ez a bácsmegyeri méhészegylettel karöltve fog rendezetni.

A kitüntetések fokozatai. A következő fokozatu kitüntetések ítéltetők oda: I. arany érem oklevéllel; — II. ezüst érem oklevéllel; — III. elismerő oklevél.

A kiállítás tartama mint fent közöltük szept. 23-tól bezárólag 27 ig terjed; ezen idő alatt a kiállított tárgyak (a mustárk is) eladhatók ugyan, de a kiállítás bezárásáig helyen hagynak.

Napirend. A kiállítás tartamára, hogy a kiállítók és a közönség magukat minden alkalmi intézkedés felől tájékozhatják, napirend fog kibocsájtani s abban minden tudnivaló meg lesz említve.

A térdij. Ezekután megjegyezzük, hogy tekintve a kiállítással járó nagy kiadást, melyet az egyesület visel, azon tárgy után, melyet valaki kiállít, a lehető legcsekélyebb térdij (helypénz) fog számíthatni, mondhatni, hogy az eddigi kiállítások helypénzeinél hasonlólatlanul csekélyebb. S ez azért van, hogy mindenki — alig számbavehető kiadás mellett — kiállithasson, s ezáltal erkölcsileg és anyagilag hasznára lehessünk a gazdaközönségnek. A helypénz a kiállítás idején fog a (napirendben kijelölendő) bizotts. tagok által szedtetni.

A térdij: egy csoportban egy kiállítási tárgy után 4 darabig 10 kr.; — 4 darabon felül vagy csoportos kiállításért 30 kr. Pelda: egy tárgynak vétetik pl. egy zacskó buza, 2 üveg bor, vagy — a fent előírt mennyiségben — kiállított bármely — egyféle tárgy.

Tudomásul. Mivel a gazdasági egyesületnek Zomborban „magfizető állomása“ van, azon t. kiállítók, a kik a kiállított magvakat netán hajlandók lennének ezen, a gazdaközönség érdekében rendszeresített állomásnak átengedni, vagy abból legallább egy részt, legyenek szívesek ezen körülményt a bejelentési iv Jegyzet rovatjában megemlíteni.

Bejelentési iver több nyelven. Míután bejelentési iver rendelkezésre állanak több nyelven is, azon t. gazdak, kik német vagy szerb szöveget óhajtanak, szíveskedjenek arról egy levelezési lapon a kiállítási bizottság jegyzőjét „Szigethy József ur Szabadkán“ címzve értesíteni s ő azonnal küldeni fog. A bizottság különben a megye egyes pontjára küld többféle bej. ivket.

Szabad jegyek. Minden kiállító a kiállítás idejére végre szálló jegyet fog kapni.

Határidő a bejelentésre. Ezen bejelentési iver lehetőleg mielőbb, de legkésőbb augusztus hó 20 ig Szabadkára a „Kiállítási bizottság titkáranak“ beküldendők, kivévén a kertészeti terményeket, melyeknek bejelentése esetleg szeptember 10-ig terjedhet.

Kelt Szabadkán, 1883. július 6-án.

A kiállítási bizottság;

Id. Vojnits Lukács Rácz Vilmos Szigethy József
bizotts. elnök. egyesületi és kiáll. titkár. kiáll. biz. jegyző.

Miként is gyakorolhatna reá jó hatást az a megvetett teremtés, a kit nőnek hívnak? Helyzete és tekintélye a családban csak arra való, hogy fiába még nagyobbra nevelje a gyengesség iránti lenézést és megvetést.

Nagyon természetes ennélfogva, hogy e népeknél a legyőzött ellenség iránt nem ismernek részvétet és szánalmat, mert egész nevelési rendszerük csak a fizikai erő méltánylásában áll. Ebben áll a hatalom minden titka elöttük. Legyen v. daki erős, és sokkal többet engednek meg neki, mint a ki gyenge.

Ami népeknél, a hol a nőnek meg van a maga jogosult társadalmi állása, a gyermek zsenge korától kezdve hozzácsózik ahhoz, hogy anyját tisztelik és védelmezik. Az anya, ki fiában a férfiaságot igyekszik kifejleszteni, meggyőzi őt arról hogy minél erősebb, annál nemesebbnek kell lennie a gyengébbek iránt. Így lassanként megágyítja a fiu kegyetlen és erőszakoskodásra hajló természetét, mert nem lehet tagadni, hogy a nő befolyásának köszönheti a civilizatio létének alapjait. A civilizatio gyengédségből, rokonérzetből és tapintatból áll; a kellemes és a báj meggyengítik az erő érzetéből keletkező hűségöt, mely az embert a vadak sorába vezeti. A barbárság vad rendszere helyett ezen tényezők létesítik a műveltséget.

És ebben a nő szerepe ép oly kimagasló és hatásos, mint a férfié. Ezen egyensúlyt nem lehet megbontani a nélkül, hogy a világrendszer összhangja meg ne zavartassék. Így akarta ezt a teremtés nagy szelleme, mely az emberiség két nemét egyenlő hivatással ruházta fel a tökéletesedésre, melyre itt e földön számot tarthatunk.

Orenburg legérdekesebb személyisége a khokandi exkhán, Khudaia, ki e városban van internálva. Lehetetlen volt látnunk ez érdekes alakot, mert beteg volt. Ez a kiskiadású Néro néhány nap alatt tízezer embert nyakaztatott le, hogy véget vessen alattvalói lázadásának. Oroszország tízezer frank évi nyugdíjat biztosított számára.

Egy olasz leány volt kenyencznője, kit szép pénzért vásárolt meg. Ez volt az egyetlen lény kit szeretett és a ki némileg tudott reá hatni. Midőn az oroszok elfogták a khánt, az olasz nő hozzá akart jutni, de a benszülöttek ut-

— **A magyar nyelvű pótanfolyam** az idén városunkban negyedizben tartatik. Megnyitotta Czifrusz Ferencz kir. tanácsos és tanfelügyelő e hó 9-én, néhány magyar szóval üdvözölve a megjel nt tanítókat és tanítónéket. Azután az igazgató és pótanfolyam-vezető német nyelven, melyet majdnem kivétel nélkül mindnyájan értenek, — hosszabb előadta a megjelenés célját, a teendő beosztását és kitartó szorgalomra buzdította az egybegyűlt tanulni vágyó öreg növendékeket, mire azok a magyar nyelvű és egyéb nyelvismeret szerint három csoportba osztattak be. Az egyik csoportban vannak a németül jól beszélők, kik egyttal a magyar nyelvben is némi jártassággal bírnak, a másik két csoportban vannak szerb ajkúak. Mint értesülünk, eddig a bejelentett 130 tanító és tanítónő közül megérkezett és az előadást igen rendezesen látogatta 115. Ezek közül 40 osztatot be dr. Bartsch Samu igazgató úrhoz, ki magyar és német nyelven, 40 Boesky Kristóf tanár úrhoz és 35 Petrovác István tanár úrhoz, kik szerb nyelven tartanak előadásokat. Úgy értesülünk, hogy az idegen nyelvű tanítók nagy szorgalommal láttak hozzá nyelvünk megtanulásához s azon leszünk, hogy lapunk jövő számára a tanfolyamról részletesebb adatokkal szolgáljunk olvasóinknak.

— **A képviselő-választók** névjegyzéke elleni felszólalások határideje ma 15-én járna le, de mióthogy vasárnap van, a felszólalásokat egy nappal később hétfőn is el kell fogadni. A felszólalásokra való észrevételeket az aztán következő tíz nap alatt lehet megtenni. Szükségessé tartottuk ezt még egyszer emlékeztetni hozni, hogy a kim az összeírásnál valami sérelem esett, hiszen azt még idején orvosolni.

— **Aki a saját szüleit kirabolja.** P. A. szabadkai fiatal ember, az ottani elkelő körök egyik ismeretgájának fia feljött Budapestre, itt néhány hétig mulatott és a magával hozott pénzt elköltötte, adósságot csinált és arról váltókat állított ki. A napokban arról értesült, hogy száll Szabadkáról a vidékre mentek nyaralni. A fiatal ember rögtön haza utazott, szüleinek lakását feltörte és onnan 13 takarékpénztári könyvet és különféle értékpapírokat, valamint 400 frt értékű ezüstnemtűt ellopott és azokkal Budapestre jött. Itt az ezüstöt 250 frtért zálogba tette, a takarékpénztári könyveket azonban nem merete beváltani, mert atya a szabadkai takarékpénztárnak az elnöke. Ez ügyben távirati megkeresés érkezett a fővárosi főképviselőhöz, minek következtében Paupera rendőrségi fogalmazó azonnal megindította a nyomozást és Goldstein polg. biztosnak sikerült is szerdán a fiatal embert letartóztatni és nála a takarékpénztári könyveket és a zálogjegyeket megtalálni. Mikor P. A. az ezüsttel Budapestre jött, lakásadójának — kinek 100 frt tartozik — azt mondta, hogy anyjának nem volt pénze és azért adta neki az ezüstöt, hogy zálogosítsa el és a pénzzel fizesse ki adósságát; de azért lakásadójának nem fizetett. Paupera a zálogárnyakat letiltotta és ez ügyben a vizsgálatot megindította.

— **Szivarosok figyelmébe.** Mint értesülünk, az eddigi 7 krajczáros szivar július 15-től kezdve 4 krajczárossá degradáltak, a 9 krajczáros elegáns pedig 5 krajczárossá.

— **Hírdetmény.** Közhírré tétetik, hogy az 1883. évi III. és IV. osztályú kereseti, valamint a tőkekamat és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója ellen intézett felebbezések elintézésére Zombor városában megalakított adófelszámolási bizottság tárgyalásait folyó évi július hó 9-én Zomborban a megye palotájának ujjonnan emelt bal szárnyán 2-ik emeletben (első ajtó a pertári folyosón) lévő tárgyalási teremben megkezdeni és vasár- és ünnepnapok kivételével naponként délelőtt 8 órától 12 óráig folytatni fogja. A beérkezett

közben megölték. Khudaiar kijelentette, hogy egész nemzetét lenyakaztatja, hogy ekként bosszulja meg kedvesének halálát; de az oroszok megakadályozták számadéka kivételben.

A fogságban nem változott meg vad természet. Egy ünnepély alkalmával, melyet az orenburgi kormányzó az ő tiszteletére rendezett, ezéllővés is volt. A versenyzők egyike elhibázta a táblát és az exkhán egész fenségével kiállott fel:

— **Ójidek meg!**

Egy szép este, midőn a kormányzónál vacsorált s a többi vendégek mind igen jó hangulatban voltak, a khán egy ideig végig nézett rajtok és némi gondolkodás után, így szólott a kormányzóhoz:

— **Lenyakaztatná ön ezen embereket?**

Képzeltető, hogy ezen ázsiai nyugalmom és fennhangon intézett kérdés lehetőleg valamennyi vendégnek jó kedvét. Mindenki önkénytelenül megrázkódott, midőn a foglyi zsarnoknak hideg arcvonásaira tekintett.

— **Az én hatalmam, így felelt a kormányzó, nem terjed annyira.**

— **Még annyira sem? Akkor nagyon sajnálom önt!**

És az exkhán ismét nyugalmasan evett tovább. Csakugyan sajnálatraméltó lények lehettek az exkhán alattvalói. Körülbelül annyira lehettek megelégedve az ő uralkodása alatt, mint azon csoport teve, melyeket néhány kirgiz hajtott el ablakom alatt.

Ezek a szegény állatok, melyek alig kaptak eledelt s meglátszott rajtuk a rozsz bánásmód, sohasem nyugosznak ki magukat s örökké hordják a nyeret, mely arra van hivata, hogy mindig üljön abban valaki, a ki kegyetlenül bánik velük.

A khokandi exkhán helyett azonban szerencsémek volt egy kirgiz szultán megismereni, a ki sokkal kellemesebb benyomást tett ránk. A széles, vállas, kővér alak fel volt disztve minden ékszerével és a lehető legjobb egészségnek örvendett.

Igen nyílt szívű és becsületes embernek látszott, ki épen nem hasonlított az állatomos természetű és kegyetlen Khudalárhoz.

felebbezések a következő sorrendben és pedig: első sorban a palánkai, ezután a zentai s folytatólag az újvidéki, kulai, ó-becsei, szabadkai, zombori és végre a bajai adóhivatali kerületből beérkezett felebbezések, fognak tárgyalás alá vétetni.

— **Amouretteből — angyalka.** Hát szomorú epizód a van is annak a vig. históriának, hogy a lövőkert melletti „Bara“ Ádám-costümeűs ifjú emberkéknak fürdőhelyül, a felött mivelt publikumnak pedig botránnyul szolgál. Vasárnap este egy kis fiú (a nevét nem sikerült megtudnunk) belefut a csunya békanyalós vízbe. Szülei csak másnap akadtak rá, mikor holttestét a víz fölvetette. Ezen a példán talán lehetne okulni s abban csunya posványban a fürdést — ha már a közegészségi és közilendőségi tekintet nem elég — ez okon is megtiltani. Hallottuk ugyan, hogy ez a tilalom ki van már adva vasárnapra, s az is szép rendőrségünkötől, hogy a közilendőséget legalább vasárnap respektálja. Hanem hát a mult vasárnap este felé megint csak ép oly sans gőne folyt a fürdés s a partokon való herczelurczra; mert rendőrök, ha délután esetleg jártak is arra, már 8 óra tájt aranyért sem lettek volna a környéken fölfedezhetők. Így történetet meg hát a tilalmas vasárnapon is, hogy egy kis pogány amourette a piszkos vizen keresztül feljutott a jó isten angyalkái közé.

— **A baracskai szerelmi dráma** bősé, Molnár Ferencz szeremiel lakos ügyében, a mult héten ítélt a szabadkai törvényszék. Molnár tudvalevőleg megjelölt felelőségét, a kit ismételtlen házasságtörésen kapott. A törvényszék, tekintetbe véve a sok enyhítő körülményt, a boldogtalan emberre mindössze egy évi börtönt szabott. Ezzel azonban sem a vádlott sem a kir. ügyész nem volt megelégedve s mind a ketten fellebeztak. Addig is, míg az ügyben jogerős ítélet lesz, Molnár kibocsátották a vizsgálati fogságból.

— **Czáfolat.** Szabadkáról felkértek annak a kijelentésére, hogy nem igaz a Bajai Közlöny mult számában megjelent ama hír, mintha ott Vali Ilka k. a, Vali Béla földbirtokos leánya, magát megmérgezte és meghalt volna. Így hát a temetés sem mehetett végre mult vasárnap d. u. 5 órakor, s lapársunkat bizonyosan valami gonosz lelkű tudósító ültette föl.

— **Vízbe fellelt.** A mult szombaton este felé Hüttinger Henrik honvéd-huszár két társával, a posványosi tóban fürdött, s bár a tó alig ember-magasságnyi, hogy-hogy nem, a vízbe fult. Társai ijedten megszabadtak ugyan, de más emberek is jártak arra s ezek rögtön segítségére siettek, mihelyt látták, hogy fuladozni kezd. Azonban valószínűleg guta ütötte meg, mert mire hozzá jutottak, már csak holttestét foghatták ki.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Szerdán d. u. özv. Váitsné öngyilkos szándékkal beugrott a csatornába, de a járókelők még idején kimentették.

Irodalom.

— **Ujfalvi utazása Párisból Samarkándig,** a czime az új műnek, mely mint a Récai testvérek kiadásában megjelent „Világhírű utazások Könyvtára“-nak immár harmadik nagy munkája legközelebb indul meg és melynek első három füzetét mi is vettük. — Széchenyi keleti utazása és Stanley csak nem régen befejezett epochalis műve, mely ugyancsak az utazási könyvtárnak diszpéndányát képezi, méltó bevezetői voltak azon irodalmi ágak, melyért, eddigelő kénytelenek voltunk külföldre fordulni. Ma már a legjelesebb útleírásokat, a leghíresebb utazók kiváló műveit magyar nyelven olvashatjuk és ép ez a legfőbb ok, hogy most Ujfalvy művét is úszáton örömmel üdvözöljük. — A mint az eddig megjelent füzetekből meggyőződhetünk, itt még kevésbé van az olvasó annak kitéve, hogy az útleírás száraz, vagy talán tudományos modora untatni fogja őt. Hogy egyaránt eloszolják, elégnék tartom annak felemelését, hogy Ujfalvy ur csak utazott, de hogy mit tanult és tapasztalt az uton, azt Ujfalvyné asszony írta meg saját észleletei és feljegyzései nyomán, még pedig a legérdekesebb, a legvonzóbb, egy szóval azon kellemes, kedves, elragadó modorban, a mint csak franazia tud irni. A jelen füzetek az indulást, az utazó párnak Párisból való távozását, az előkészületeket a hideg ellen, tárgyazzák élénk festéssel, megkapó részletekkel tarkítva. A mit különösen meg akarunk jegyezni azon körülmény, hogy több és pompásabb képet még az illusztratio tekintetében talán páratlanul álló német diszművekben sem látnunk. Az utazásnak legszebb részei — és ilyen számtalan volt — művészi kivitelű rajzokban vannak megörökítve, úgy hogy csak szemléletlen elmélyedve, az olvasó szellemileg csakagya maga is megteszi az utat az irónóval együtt. — A mű előfizetési ára ugyanaz, mi az előbbieké volt. Egész évre (26 füzet) 8 frt. fél-évre (13 füzet) 4 fr. Egy füzet ára csak 30 kr. — Ha az első füzetéről bárkinek is alkalma lesz véleményét mondani véleménye csak a legőszintébb ajánlat lesz.

— **A „Vasárnapi Ujság“** július 8-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Kraseszki. — Nyári kép. Költemény. Dömény Józseftől. — Hadas Balázs ur. Életkép. Irta Szívós Béla. — Kárpáti képek. — Gabonacsépelés villamfény mellett. — A színerzék fejlődése az embernél és az állatnál. — Csodagyermek. — Egy angol hang rólunk. Közli Schmidt Sándor. — Egyveleg. — A „Vindobona“ s a kormányozható léghajó. — Nyiregyházáról. — Az eszlári dráma személyei. — Karczolatok Nyiregyházáról. — Magyar vendéglők. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár. — Képek: Kraseszki József. — Gabonacsépelés villamfény mellett. — Kárpáti képek: 1. Róza-menház. Tátra-füred mellett. 2. Tengersizem. — Dr. Wölfert (állítólag kormányozható) léghajója. — A Vindobona, Silberer léghajója. Fénykép után. — Az eszlári dráma személyei: 1. Matej Ignác. 2. Csepkanics Juro. 3. Herpa Vazil. 4. Borka Vazil. 5. Popovics Vazil. 6. Klein Ignác. 7. Grosz Márton. 8. Tanyi Gábor. 9. Mészáros Julia. 10. Kohlmayer, bolton. 11. Scharf Móríc. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok“-kal együtt 3 frt. Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-dik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, fél-évre 1 frt.

Üzleti tudositás.

Baja, 1883. július hó 14

Arak métermázsaútkint:

Buza	9.30—9.50
Zab	5.50—5.60
Rozs	6.70—6.80
Kukuricza	5.85—5.90
Árpa	6.—6.—
Köles	6.25—6.30

Első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság menetrendje

f. évi június 17-től a további rendeletig.

Postahajók:

Bajáról Mohácsra Zimonyba: naponként reggeli 1/2 7 órákor.

Bajáról Budapestre: naponként reggeli 4 órákor.

Személyhajók:

Bajáról Mohácsra: naponta este 8 órákor.

Bajáról Budapestre: naponta délután 1 órákor.

Laptulajdonos:
Olay Lajos.

Felelős szerkesztő:
Inczédi László.

Nyilt tér.

E rovatban közlötékert nem vállal felelőséget a szerk.

Kedves barátaimnak és számos ismerőseimnek, kik-
kel keztem nem szoríthattam, ezenel „Isten hozzád“-ot
mondok, fölkérve őket, hogy engem szives emlékezetben
tartani kegyeskedjenek.

Baján, 1883. jul. 13.

Dr. Donáth Gyula.

Nyilatkozat.

Alulírott egy Bajáról 1883. évi július 2 ról kelte-
zett anonym levél tartalma által félvezetettve, saját bi-
zományosom Szücs Ödön urban helyezett és most rendít-
hetlen bizalmam ellenére nevezett bizományosom önkény-
elömutatott könyveinek megtekintése és így üzleti te-
vékenysége iránt személyes meggyőződést szerzendő, f. hó
5-én Bajára érkeztem és magammal vitt könyvvezetőm és
a közbenjárásra felkért tekintetes Allaga Ottó ügyvéd
urral áttekintvén Szücs Ödön ur üzleti könyveit és iratait
az egész üzlet vitele pontos lelkiismeretes kezelést máta-
tott és így a benne helyezett rendíthetlen bizalmat legfé-
nyesebben igazolta.

Az én eljárásom csak a gondos, talán kissé túl ova-
tás kereskedő eljárása volt, míg a névtelen levél egy al-
jas és írójának jellemtelenségéről tanúskodó denuncziá-
ció, mely bármely hasznos és gonosz indokból is
eredt legyen, csakis bizományosom Szücs Ödön ur hitelé-
nek emelése, az iránta széles körben mutakozó bizalm
igazolására szolgálhat.

Ennek kinyilvánításával tartoztam Szücs Ödön ur-
nak, ezen és bármely alakban általa kívánt fényes elégté-
teladásra készségemet kijelentvén.

Kelt Budapestben, 1883. évi júliushó 7.

Előttünk:

Hofbauer István,

Blázek J. Antal,

mint tanúk.

Fenti nyilatkozat alapján a névtelen levél íróját alá-
való, hitvány gazembernek nyilvánítom.

Baján, 1883. július hó 12.

Fehér Miklós.

Szücs Ödön.

Hirdetmény.

Az elmebeteg Áldásy Ignác tulaj-
donát képező s a bajai vásártéren fekvő
földszintes ház 1883. évi Szt.
Mihály napjától fogva

bérbe kivehető.

Bérleti feltételek iránt bővebb felvi-
lágosítást ad

Dr. Németh József

ügyvéd, Budapestben
V. kerület sasuteza 11. szám.

KIS HIRDETŐ.

E rovatban minden szóért 2 kr. fizetendő. Külön bé-
lyeg-díj nem jár.

Egy jó házból való **tanoncz** felvétetik. Hol?
Megmondja a kiadóhivatal.

Egy jó karban levő **zongora** jutányos áron
eladó. Étekezheti a kiadóhivatalban.

Akadna-e egy **jószívű hölgy**, a ki egy fia-
tal ember lelkéből a bánatot s fűres óráiból az unal-
mat elűzni segítene?
Szíves értesítések „Rómeó“-nak a kiadó hivataltal
küldendők.

Egy majdnem teljesen új **Lancaster-fegy-
ver** igen olcsón eladó.
Étekezheti Buday Ferencz járásbírósi irnok
urral.

Kitünő villás-regglit,

hideg és meleg ételeket, finom jégbe hűtött
márcziusi sört
s egyéb italokat kaphatni

Liebl Andrásnál,

a „Bárány“ vendéglőben.

Aggódva és szomoruan

tekint némely beteg a jövő
elő, mert eddigre mindent
eredménytelenül használt.
Mindenkinél, különösen pe-
dig az ilyen szenvedőknek
melegesen ajánlható a „Beteg-
barát“ című könyvecské,
mert abban bőséges bizonyítékokat ta-
llalnak annak, hogy a nehéz beteg is
a megfelelő gyógyszerök alkalmazásánál
által szenvedésétől megszabadul,
vagy legalább is enyhülést szenved.
A „Betegbarát“ kívánatra **Go-
sché** k. egyetemi könyvtáras által
(Bécs, I. Isvánkör 6.) ingyen küldé-
dik meg, úgy hogy a megrendelőnek
csak levelezőlappal kell 2 kr. kiadnia

3911.
tk. 1883. SZ.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

A bajai kir. bíróság mint tklknyvi hatóság
részéről Schäfer Etel garai lakos végrehajtató
kérelme folytán Schäfer Mihály végrehajtást szen-
vedő ellen a végrehajtási árverés 735 frt 79 kr.
tőke, ennek 1866 évi június hó 8 től járó 6% ka-
matjai, és összesen 37 frt 25 kr eddigi, valamint
9 frt 80 kr jelenlegi és a még felmerülendő költ-
ségk kielégítése végett az 1881. év LX. t. cz.
144 és 146. §§ értelmében a szabadkai kir. tör-
vényszék területén lévő kunbajai 129. számú
tjkyben foglalt Schäfer Mihály és Schäfer Katalin
közös nevének álló A. I. 331. hr. számú 500 frtra be-
csült egész ház és hozzátartozó 600 □ öl belte-
lekből, úgy a 2520. hr. számú 49 frt 12 1/2 kr-ra
becsült 1100 □ öl nagyságú egész szántóföldre:
ezennel elrendeltetik, és annak Kunbaja közsé-
ge házával leendő megtartására határidőül 1883.
évi szeptember hó 22-ik napjának délutáni 3 órája
kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kiki-
áltási áron alul is eladatni fog.

Az ingatlan a fentkített árban fog kikiáltatni.
Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%
százalékát készpénzben, vagy óvadékképes pa-
pirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. bíróság mint tklknyvi hatóság.

Baján, 1883. évi június hó 20.

Rácz József,
kir. bír.

1503. sz.
tkvi. 1883.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

A bajai kir. bíróság mint tkvi hatóság
részéről Reebhardt Károly neuwiedeni lakos vég-
rehajtató kérelme folytán Janits József bajai lakos
végrehajtást szenvedő ellen a végrehajtási árverés
21 frt 66 kr tőke, ennek 1881 évi aug. 22. napjá-
tól járó 6% kamatai és összesen 15 frt 40 kr
eddigi valamint 8 frt 10 kr. jelenlegi és a még
felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881.
évi LX. t. cz. 144 és 146. § értelmében a szabad-
kai kir. törvényszék területén lévő a bajai 3045
számú tjkyben foglalt Janits József és neje szül.
Kollár Aranka nevének álló A. I. 323. hr. számú
1200 frtra becsült egész ház és udvar, úgy a ba-
jai 2720 számú tjkyben foglalt ugyanazon tulaj-
donosok nevének álló A. I. 2643/a hr. számú szőlő-
ből Janits Józsefet megillető 269 frtra becsült bir-
tokjuttalékra ezennel elrendeltetik és annak a ba-
jai kir. bíróság tkvi osztálya helyiségében leendő
megtartására határidőül 1883. évi szeptember hó
25-ik napjának d. u. 3 órája kitűzetik, mely al-
kalo ammal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul
is eladatni fog.

Az ingatlan a fentkített árban fog kikiáltatni.
Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%
készpénzben, vagy óvadék képes papirban a kikül-
dött kezéhez letenni.

A kir. bíróság, mint tkv. ha tóság.

Baján, 1883. május 17 én.

Rácz József,
kir. bír.

2197.
tk. 1883.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. bíróság mint telekkönyvi
hatóság részéről Weisz Nándor bajai lakos végre-
hajtató kérelme folytán, Breinik Nándor bajai
végrehajtást szenvedő ellen a végrehajtási árverés
150 frt tőke, ennek 1882. évi november hó 20 ik
napjától járó 6% kamatai és összesen 14 frt 95
kr. eddigi valamint 9 frt 90 kr. jelenlegi és a még
felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881.
évi LX. t. cz. 144 és 146-ik § értelmében a sza-
badkai kir. törvényszék területén lévő a bajai 2909
számú telekjegyzőkönyvében foglalt Breinik Nán-
dor és Breinik János közös nevének álló A. I. 1884.
hr. számú 996 frt 80 kr-ra becsült egész ház és
hozzátartozó 259 □ öl nagyságú beltelekre: ezen-
nel elrendeltetik és annak a kir. bíróság tkvi osztá-
lya helyiségében leendő megtartására határidő-
ül 1883 évi szeptember hó 26-ik napjának d. u. 3
órája kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan
a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Az ingatlan a fentkített árban fog kikiáltatni.
Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%
készpénzben vagy óvadék képes papirban a kikül-
dött kezéhez letenni.

A kir. bíróság mint tklknyvi hatóság.

Baján, 1883. május hó 12.

Szondy Mátyás,
h. járásbíró.

É R T E S I T É S.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására juttatni,
miszerint: itt helyben **fogászati műtermet** nyitottam s a fog-
művészet minden ágával foglalkozom ugymint:

foghuzással, fogtisztítással, fogkitöméssel a legjobb és leg-
tartósabb anyagokkal nevezeteseu arany, Poulson, fonesor stb. --
Foglalkozom továbbá **műfogak készítésével** a legújabb ame-
rikai légnyomatú szerkezet szerint.

Lakásom a főtéren Bachrach Herman úr házában van.

Baján. 1883, július hóban.

Dr. Stern Ignác.

Egy, három szoba, konyha, élés-
kamra padlás, pincze, fűszer és 6 lóra
való istállóból álló

lakás

nagy udvarral, az Özvegy-utcában, a
Varga-féle házban f. é. Szt.-Mihály-
tól kezdve több évre bérbe adandó.

Értekezni lehet Müllender Tivadarnál.